

Remissvar

Utvecklat samarbete för verksamhetsförlagd utbildning– långsiktiga åtgärder för sjuksköterskeprogrammen (SOU 2024:9)

Sammanfattning

Sophiahemmet Högskola (SHH) ställer sig generellt positiv till den utredning som ligger till grund för betänkandet om utvecklat samarbete för verksamhetsförlagd utbildning (VFU). Nedan följer kommentarer till några av utredningens förslag som vi ser särskilt angelägna att kommentera.

3.1 Sverige bör arbeta för en förändring av artikel 31 i yrkeskvalifikationsdirektivet

SHH välkomnar förslaget att Sverige bör arbeta för en förändring av artikel 31 i yrkeskvalifikationsdirektivet i syfte att godta simulering som klinisk utbildning på sjuksköterskeutbildningen. Ökad omfattning av simuleringsaktiviteter på landets sjuksköterskeprogram kräver emellertid att kliniska träningscentra runt om i landet utökar sin kapacitet och utvecklar verksamheten i enlighet med nämnda förutsättningar. Detta kräver sannolikt en tydligare styrning och samordning. Vi vill också understryka behovet av fortsatt vetenskaplig evidensbaserad av simulering som pedagogiskt verktyg, inom aktuella områden. Nya vårdformer, hemmet som vårdplats och ökat inslag av digital vård och kommunikation är några exempel.

4.1 Ett nationellt kunskapsstöd för handledarutbildning bör utformas

SHH stödjer bedömningen att en harmoniserad handledarutbildning skulle underlätta tillgången till fler utbildade handledare. Detta bör dock inte vara ett uppdrag för det Nationella vårdkompetensrådet utan samordnas mellan lärosäten som bedriver och utvecklar handledarutbildningar. SHH vill understryka vikten av att handledarutbildning bör kunna erbjudas med olika studieformat och studietakt beroende på kliniska

verksamheters behov och preferenser. En annan fråga som behöver klargöras är finansieringen av handledarutbildningarna.

4.2 Ökad enhetlighet i bedömningen av sjuksköterskestudenters lärande bör främjas

SHH stödjer till fullo betydelsen av att främja ökad enhetlighet i metod och bedömningskriterier för verksamhetsförlagd utbildning på sjuksköterskeutbildningen. Ett nationellt digitalt verktyg för bedömning av detta är önskvärt. För ändamålet finns en redan befintlig organiserad struktur för genomförande av en konsensusbaserad modell för klinisk slutexamination (NKSE) där majoriteten av lärosätena är delaktiga. Detta bör man ta tillvara i en fortsatt utveckling mot enhetlighet i bedömning av sjuksköterskestudenters lärande.

6.1 Ett avtal för vårdvetenskaplig utbildning, lärande och forskning bör ingås

SHH stödjer fullt ut förslaget att upprätta ett nationellt avtal för vårdvetenskaplig utbildning, lärande och forskning (VULF-avtal). Vi ser särskilt positivt på att privata vårdgivare och kommuner inkluderas i förslaget. Det förutsätter att avtal med likvärdig VFU-ersättning säkerställs till kliniska verksamheter oavsett organisationsform.

Förslaget att statliga lärosäten med medicinska fakulteter ska ha huvudansvar för att bilda centrum (och ledningsgrupp) för regionala noder kan vara rimligt. Det förutsätter dock ett tydligt och likvärdigt inflytande mellan enskilda utbildningsanordnare och statliga lärosäten. Region Stockholm är den enda regionen i Sverige med tre enskilda utbildningsanordnare (Röda Korsets Högskola, Sophiahemmet Högskola och Marie Cederschiöld högskola) som saknar statliga avtal. Enligt prognosen i utredningen står dessa enskilda utbildningsanordnare för 73% av antalet veckor som studenter placeras i VFU i Region Stockholm. Karolinska Institutet står för resterande 27%. SHH vill därför understryka vikten av att ansvaret för ett VULF-avtal måste innebära lika fullvärdigt inflytande mellan samtliga berörda lärosäten, oavsett organisationsform.

SHH vill också understryka vikten av att säkerställa att ett VULF-avtal gynnar såväl omvårdnadsforskning som andra forskningsämnen inom vårdvetenskap för att utveckla kunskap som är applicerbar i interprofessionell vårdkontext.

7.1 Ett nationellt it-stöd för hälso- och sjukvårdsutbildningar bör utvecklas och implementeras

SHH är positiva till ett nationellt it-stöd för VFU under förutsättning att det finansieras på ett likvärdigt sätt för de lärosäten som ingår. För att vara ändamålsenligt är det emellertid en förutsättning att ett sådant stöd innefattar samtliga vårdgivare i regionerna, dvs såväl privata som offentliga verksamheter. Det förutsätter också möjligheter till samordning av VFU-platser för specialistsjuksköterskeutbildningar och barnmorskeprogram mellan de olika geografiska regionerna.

SHH stödjer att it-stödet ska vara frivilligt att ansluta sig till, men för de lärosäten som ingår i VULF-avtal bör det vara obligatoriskt att rapportera viss statistik om VFU.

7.2 Ansvarsfördelning och samordning av it inom universitets- och högskolesektorn bör förtydligas

SHH stödjer ett arbete för en större samordning av it-behovet i universitets- och högskolesektorn, för att kraftsamla och säkerställa dataskydd och personuppgiftsbehandling samt för att utveckla ett ändamålsenligt och hållbart nationellt system för verksamhetsförlagd utbildning både på grundnivå och avancerad nivå.

8.1 En lagstadgad skyldighet att medverka i utbildning åstadkommer inte fler platser för verksamhetsförlagd utbildning

SHH stödjer att regeringen bör ge ett uppdrag till upphandlingsmyndigheten för att kunna underlätta för privata vårdgivare att i högre utsträckning än idag erbjuda VFU-platser.

9.1 Privata vårdgivares medverkan i utbildning bör främjas men inte regleras i lag

SHH stödjer att privata vårdgivares medverkan i utbildning bör främjas men inte regleras i lag. Däremot bör regionala avtal för privata vårdgivare tydliggöra omfattning, innehåll och ersättning på lika villkor som offentliga vårdgivare.

I detta ärende har rektor Johanna Adami beslutat. Prefekt vid institutionen för omvårdnadsvetenskap, professor Cecilia Larsdotter har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också dekan för utbildning, professor Unn-Britt Johansson deltagit.

Stockholm den 22 maj 2024

Johanna Adami
Rektor
Sophiahemmet Högskola